

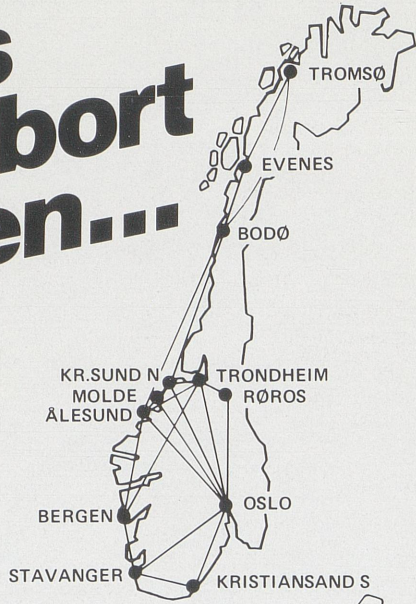
RIKSTEATRET

«MOT RØDT LYS»

AV YVONNE KEULS

**Reis
ikke bort
tiden...**

**FLY
BRAATHENS
SAFE**

Redaktør Else Færden
 I redaksjonen Inger Brun, Janecke Kragner Furberg, Anne Marie Krafft
 Foto Frits Solvang
 Omslag forside Sturla Rongstad
 Trykk Enersens Trykkeri a.s, Oslo

«... alle bare sender mæ vekk...»

Det finnes unge mennesker som har god grunn til å hevde at de har lite og ingenting å takke deg og meg og samfunnet for.

Noen av dem får oss nå i tale via Riksteatrets scene. Andre passerer revy — blant annet på utallige gater, hjørner og stasjoner. Det er gjerne der de hører til, hos hverandre, hvis de da har noen tilhørighet i det hele tatt. Blant det store publikum har de det iallfall ikke. Der blir de stort sett oversett. Vekker de reaksjoner, dreier det seg snarere om angst og fordømmelse enn om omsorg, respekt og åpenhet. Stadig flere av dem skrives og fryses bokstavelig talt ut på gata — av nærmiljøet, av sole, arbeidsliv, institusjoner og profesjoner.

Det er særlig dette «Mot rødt lys» handler om. Det gjør også den såkalte «sjokk-rapporten» fra Drammen. Det er noe mer enn en tilfeldighet at den blir lagt på offentlighetens bord samtidig som Riksteatret øver inn sin forestilling om ett av de mange stoppestedene for ungdom i drift. For Drammens-rapporten er verken den første eller den siste i sitt slag:

120 barn og unge i kommunen er i en kritisk livssituasjon. Mange av dem er periodevis gatebarn. Det er snakk om barn helt ned til 10-årsalderen. 34 er permanente

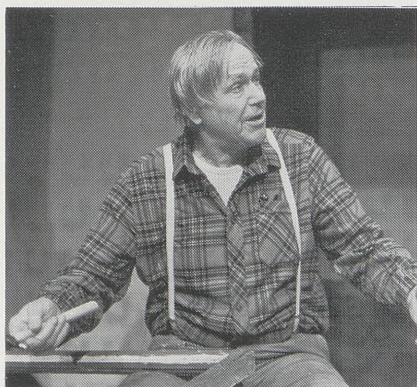
Sissel Rønbeck

uteliggere. Kommunen har 400 stoffmisbrukere. Foran alle disse tallne kan vi tilføye: minst.

«Mot rødt lys» vil forhåpentlig gi noen flere av oss en dypere forståelse av hvor håpløst utsatt barne- og ungdomsgrupper kan oppleve 1980-årenes velstandssamfunn. Stykket gir også litt av forklaringen på hvorfor unge mennesker gjør opprør mot klatresamfunnet og mange av des «reparasjons-vesener» representert blant annet ved folkevalgte, byråkraiter og behandlere med «lilla skjjerf og kommunale vindjaker».

Det er ikke spesielt vanskelig å ta til seg budskapet i denne forestillingen. Det burde det heller ikke være å gi det sin tilslutning.

Sissel Rønbeck

Jens Bolling

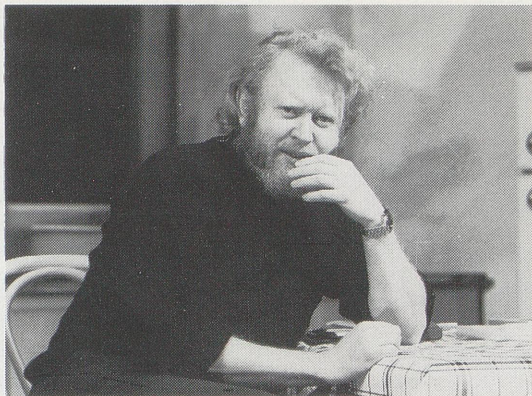

Nils Gaup

Reidun Nortvedt og Svein Haagenen.

«Mot rødt lys»

Jon Heggedal

Dette stykket, *Mot rødt lys*, er basert på den hollandske forfatter og dramatiker Yvonne Keuls roman. Boken ble solgt i mer enn 40 000 eksemplarer på noen måneder, og den er også oversatt til en rekke språk. Romanen ble dramatisert og suksessen fortsatte — bare i Nederland ble det solgt 75 000 billetter på én sesong. Det virker som om stykket har en evne til å trekke nye mennesker til teatret, ved sin ekspressive uttrykksform.

Nå er det Riksteatrets tur til å følge opp med dette engasjerende samtidsdramaet. Vi har prøvd å gjøre det om til norske forhold så langt det har vært mulig, for eksempel med hensyn til personnavn og stedsnavn. Men ikke alt har vært like lett å overføre. Det er en del ting som har med behandlingen av pasienter å gjøre, på institusjoner som for lengst er avskaffet i Norge — i hvert fall offisielt. Det er jo kommet fram

ganske hårreisende historier i det siste fra Reitgjerdet, og ting jeg selv personlig reagerte voldsomt på ved «Gro»-saken.

Dette er et stykke som burde angå alle mennesker, ikke bare en bestemt aldersgruppe eller en bestemt del av befolkningen. Stykket handler kort om en gruppe unge som har havnet på skyggesiden i samfunnet. Alle har problemer: alkohol, angst, utrygghet og manglende selvsikkerhet, som slår ut i mange retninger, ofte i aggresjon. Dette er et problem som ikke er oss fremmed. I alle større byer finnes problemene, og det ser dessverre ut til at de bare vokser. Men hva kan vi gjøre? Det har vært forsøkt en mengde veier, med større eller mindre hell.

Ingen av disse ungdommene i stykket er «gale», bortsett da kanskje fra Roy? Det er vanlige unge mennesker som tidlig i sine unge liv er blitt fratatt selvfølelsen. Ja, den er

ikke bare fratatt dem — den er blitt trampet på, først hjemme og siden på institusjonene. Hva gjør man med et ungt menneske som er 20 år og fratatt all selvfølelse, og bare har forakt for alt og alle og mest for seg selv?

Forfatteren har selv arbeidet i ett år i et hjem hvor ungdom i 20-årsalderen ble plassert. Det var «et sted å være», et sted mellom fengsel og institusjon. Det største problemet, forteller hun, var at alle de unge som kom dit, ble så glade i stedet og be-tjeningen og hverande at ingen ville reise derfra igjen. til slutt sprakk det hele.

Det er fra dette miljøet skuespillet henter sitt stoff. I Norge har vi så vidt jeg vet få slike «Hjem». Ville det være forsøket verdt å skape flere slike steder, hvor unge mennesker kunne komme og gråte ut, treffe mennesker som bryr seg om dem og få tilbake litt av den tapte selvrespekten før de kastes ut på dypt vann igjen?

Vi vil gjerne vekke debatt om stykket, og la oss håpe at vi greier det. Da dette stykket gikk i nederlandsk radio, fikk de 15 000 brev...

Velkommen!

Jon Heggedal

Solfrid Heier og Per Skift.

Gro Ann Uthaug og Jens Bolling.

Edel Eckblad og Hans Petter Meirik. Bak: Svein Haagensen.

«MOT RØDT LYS»

AV YVONNE KEULS

Oversettelse: Svein Selvig

Regi: Jon Heggedal

Scenografi: Sturla Rongstad

Språkkonsulent: Dag Gundersen

Hår/Sminke: Anne B. Bull Gundersen

I rollene:

Jon	JENS BOLLING
Ely	EDEL ECKBLAD
Tom	PER SKIFT
Ben	ARNE LINDTNER NÆSS
Gerda	SOLFRID HEIER
Liv	REIDUN NORTVEDT
Katja	GRO ANN UTHAUG
Charlie	NILS GAUP
Roy	FRANK KROG
John	SVEIN HAAGENSEN
Pelle	HANS PETTER MEIRIK

Inspisient/turnéleder	Ole Lillo-Stenberg
Teknikere med ansvar på turné for:	
Sceneteknikk	Knut Backe
Lysteknikk	Knut Markussen
Lydteknikk	Bjørge Rusånes
Rekvisitter	Mette Jacobsen
Hår/sminke	Anne B. Bull Gundersen
Suffli	Sygne Teigen
Kostymer	Merete Lykke Ewald
Turnétekniker	Terje Clausen

Kostymer og dekorasjoner er produsert på Riksteatrets verksteder under ledelse av Solveig Engh og Johannes Markeng.

Forestillingen varer ca. 1 time og 50 min. med pause.

Fotografering og lydbåndopptak er ikke tillatt under forestillingen.

Musikken i stykket er hentet fra:

Kjøtt: «Op», De Press: «Block to Block», Japan: «Tin Drum»,
 Marian Faithful: «Dangerous acquaintances», Dead Kennedys: «In God we trust, Inc.»,
 Bruce Springsteen: «The River», Pretenders: «Pretenders II»,
 King Crimson: «King Crimson Discipline», Beranec: «Sound of Danger»,
 David Lindley: «El Rayo X», Repeat Repeat: «Chinese Highway».

Fra venstre: Svein Haagensen, Reidun Nortvedt og Edel Eckblad.

Yvonne Keuls

«Forfatterne er folkets annen regjering» Solsjenitsyn.

Yvonne Keuls

Mangesidig, kreativ og et menneske med stor innlevelsesevne er ord som blir brukt om den nederlandske forfatter og dramatiker Yvonne Keuls. Yvonne Keuls ble født i Djakarta i 1931, men har bodd hele sitt voksne liv i Nederland.

Her i Nederland, ble hun først og fremst kjent for sitt arbeid med dramatisering av andres verker for radio og fjernsyn. Hun begynte etter hvert å skrive for seg selv, og det har blitt over 300 noveller, en del lyrikk og mer enn 45 hørespill.

I tillegg til dette har hun også skrevet skuespill for teater og fjernsyn.

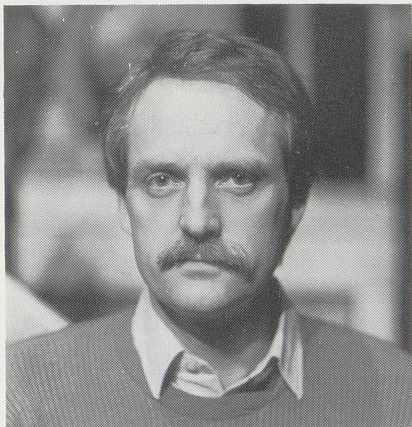
Det helt store gjennombruddet kom med «Jan Rapp en z'n Maat» (på norsk «Jan Rapp og hans venn»), som er originaltittelen på aftenens skuespill «Mot rødt lys».

Stykket fikk kritikerprisen i Nederland for sesongen 1977—78.

«Mot rødt lys» hadde urpremiere i Amsterdam, og er senere spilt på scener i Belgia, Tyskland og Østerrike. Skuespillet hadde Skandinavia-premiere på Det Norske Teatret i Oslo i 1979, og ble en stor suksess.

Yvonne Keuls kjenner det miljøet hun beskriver i skuespillet. Hun arbeidet selv i et liknende hus i Amsterdam. Opplevelsene fra denne tiden ble først en bok, så en radioserie, og til slutt et skuespill.

Yvonne Keuls sier at hun inviterer publikum til å være medarbeidere. Hun viser dem menneskene og tilstandene, og så får det være opp til den enkelte om de vil ta noe av det de ser, til sitt hjerte. Det er viktig at det blir «tatt til hjertet», for skuespillet er et eneste rop om hjelp fra ungdom som faller utenfor samfunnet — og utenfor institusjonene.

Sturla Rongstad

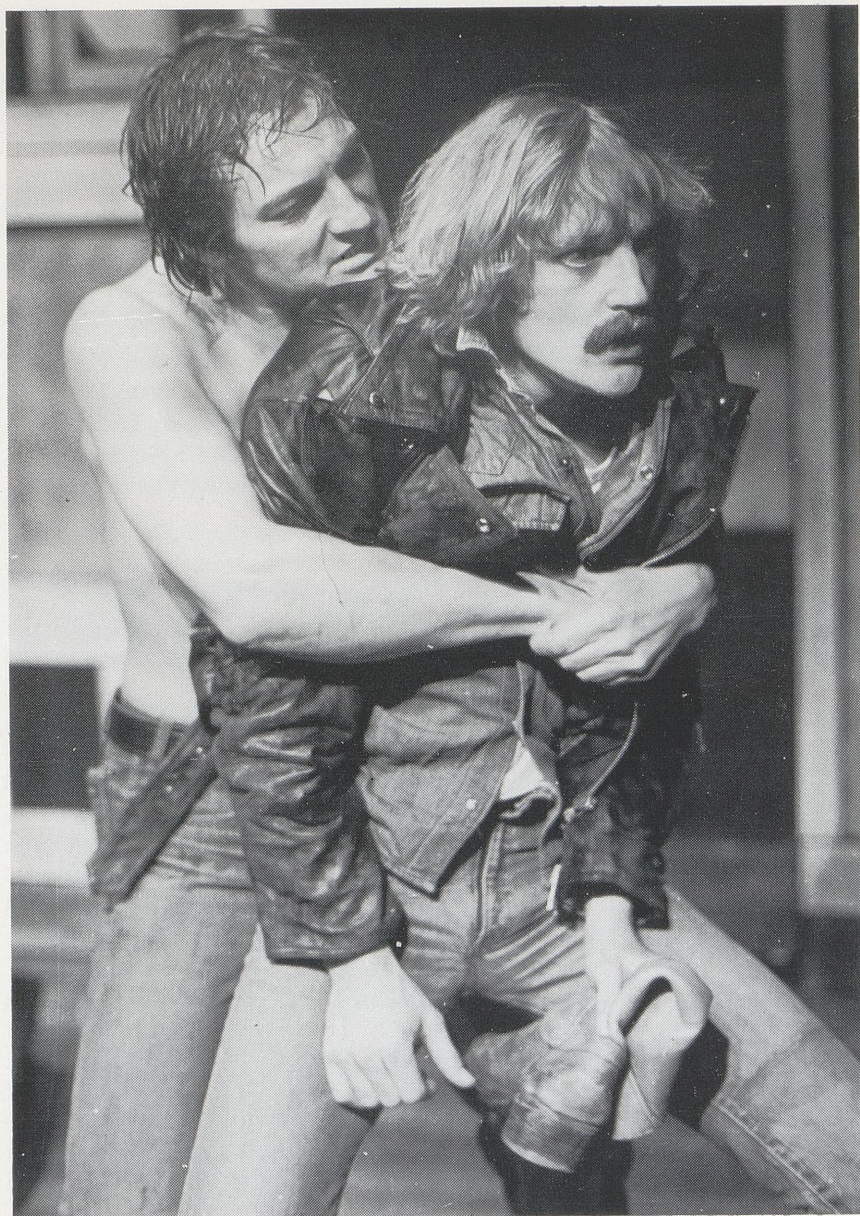
Stykkets scenograf, Sturla Rongstad,

er utdannet arkitekt og arbeider nå som freelance.

Han har hatt ansvaret for scenografien ved flere oppsetninger, bl.a. ved Den Norske Opera, Den Nationale Scene i Bergen, Teatret på Torshov, Teatret Vårt i Molde og Sommerteatret i Universitetshaven.

Arne Lindtner Næss og Nils Gaup.

Arne Lindtner Næss og Frank Krog.

*det er på tide at
de som gjør så godt de kan
finner ut hvor godt de
kan gjøre det
og om de kan gjøre noe godt
det kan de
godt gjøre*

*det er på tide at
de som vil det godt
finner ut hvor godt
de vil det
om de vil*

*det er på tide at
de som mener noe
med det
finner ut
hvor mye de mener
med det
hva mener du
om det*

*Eigil Finstad
Samlingen:
Knutene ligger i regnet
Solum forlag 1977*

Fra venstre: Edel Eckblad, Frank Krog og Arne Lindtner Næss.

Edel Eckblad og Solfrid Heier.

Flyet som kostet \$1

Denne B-17 «Flying Fortress» ble overtatt fra det amerikanske flyvåpen i 1945 for en pris av \$1.

Hadde flyet til en dollar vært en del av vår flypark i lang tid, ville SAS neppe utviklet seg til å bli et av verdens største internasjonale flyselskap.

Men i de dager, da tilgangen på materiell var knapp og økonomien stram, var dette flyet et funn: En utrangert flyvende festning med en rekke tokt over Europa bak seg, var med visse modifikasjoner vel egnet for de aktuelle oppgaver.

Velegnet – med visse modifikasjoner har i alle år vært et gjennomgangstema for SAS flykjøp. Fra denne flyvende festningen, som ble modifisert til sivilt bruk av SAAB og frem til A 300 som gjennomgikk 400 større og mindre endringer før den ble SAS Airbus. SAS Airbus er den første A 300 med Pratt & Whitney-motorer – de samme som SAS bruker i sine 747 Jumbojet. Dermed kan folkene på SAS' verkstedbase gå til full overhaling av en motor-type de kjenner og har

lang trening med. Vi kan med andre ord utnytte våre menneskelige, tekniske og økonomiske ressurser optimalt.

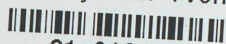
SAS Airbus har også andre og nyere bremses og ett av de fire flyene får dessuten en større dør med tanke på større palle-enheter. De to første SAS Airbus er allerede i trafikk. Oslo; København, Stockholm, London, Paris og Madrid er nå med i SAS Airbusnett. Og i løpet av et knapt år, vil flåten av SAS Airbus være oppe i 4.

I tillegg har SAS opsjon på ytterligere 8 fly av denne typen som gir «widebody-komfort» til passasjerer også på kortere ruter, dvs. strekninger med en flytid på 1/2 til 4 1/2 time.

«Velegnet med visse modifikasjoner» koster SAS Airbus 165.000.000 kroner pr. stk. – eller \$ 33.000.000.

Vi regner likevel at SAS Airbus på alle måter er en bedre investering enn den som ble gjort den gang på \$1.

Mot rødt lys : av Yvonne

219012489